

Rudolf Kleefeld

ehf

Smelik inenän maaler.

Saksa keelest ümber pannud

C. K.

1753
8.

Tartus, 1875.

Trükitud H. Laakmanni kulu ja kirjadega.

Дозволено цензурою. Г. Ревель. 9-го Апрѣля 1875 г.

1875
241

Suida woid sa selle poisile ometi nii järelandja ema olla, kes oma rumalat tahtmist tahab, Emiili? ütles paron von Kleefeld oma kurwastatud abikaasale, kui nende poeg Rudolw toast wälja oli läinud. Nii mõistlik naene kui sa muidu oled, aga näitad ometi selle poisist wastu oma üleliiga pehmust!

Rudolw on meie ainus laps, armas mees, wastas Emiili, ma tunnen teda parem, kui sina, kes sa alati meitest lahutud oled, oma teenistuse pärast; ta on minu silma all üleskaswand ja ma wõin tunda ja tunnen ta wiimast joowimist ja tean, et ta eluõnn just tema palwe täitmisest tuleb.

Sa nii pean ma, püha Rooma-riigi paron, kes ise, kui ka ta eeswanemad, keisri teenistuses on olnud, seda nägema, et mo poeg üheks wärwipinseldajaks saab?

Kunstmaalri seisus on suurest auustatud ja Rudolw wõib ses ametis ka wäga auustatud saada, ütles Emiili.

Mul on palju armsam, kui mo poeg wäe-teenistuses auustatud saab, kui et pinseldamise

läbi enesele mäalestawat auu teenib! Sa kui meie peafime neid kunstmaalrid ja sõamehi wae peale pannema, siis touseks teine waekaus ifka kõrgesse tuulde, aga teine jääks liikumata maa peale seisma.

Uga neid suuri „kuulsaid“ wäehärrasid on ka wäga wähe leida, armas mees!

Wõib olla, aga iga soldat wõib auustuse wäärt wahwust ülesnäidata, mis järeltulew sugu kaua kiitma saab, kes lahingi-platxil wahwaste oli sõdinud, kui ka sõariistad wäga ta õlade peal rõhusid; see asi näitab ta suuri tegusi wälja ja teda kiidetakse ja auustakse keisrist ja kõigist inimestest; aga nende kunstmaalarite maalimise kunstis näeb wäga wähe ühte wägewat ja kuulust tegu. — Sa kuidagi näewad need õpipoisid weel wälja, kes oma mitme karwalisi pilta müüwad, pikad juuksed, lahti rinnad, ja riided mitme karwa wärwiga äramääritud! „Tõeste, ma pean nutma, kui ma selle peale mõtlen, et mo poeg ka üksford nende sarnane saab olema!“

Rudolwil on üks iseäralinne talent maalimise ameti peale, armas mees, seda on suured kunstmaalrid, kes tema sehkendusi on näinud, temast tunnistanud. Ka oled sa wäga waljust neist noordest õpijaist õõlnud ja teutad armas mees seeläbi nende kunsti, kellest naad endid niisamma rõõmustawad, kui sina oma wäeriete üle rõõmustasid, kui sa neid esimest furd oma

ümber panid, ja seal juures mõtlesid: „Peaks ma juba kindral olema!“ Sedawiisi rõõmustab ka Rudolw wana saksa kunstmaalri kuue ja pika juuste üle, mis ta ammu omale on soowinud!

Ja, ja, ja tead ikka oma armsa poja eest tulewat kunstmaalri õpipoisi põlwe rõõmsaks põlweks kiita, sellepärast, et so wanemate majas kunstmaalritest wäga palju lugu peeti, mis otse kui minu õnnetuseks on olnud, sest Rudolw on tõeste ema-piimaga seda kunstmaalri ameti hiimu oma sisse imend, sest kui ta alles üsna wäike laps oli ja mina tal mängu asjadeks tinast tehtud soldatid ja suuredükid olin ostnud ja teda nendega säädsin mängima, wiskas ta need kõik nurka ja püüdis aga ainult „pilta“ oma kätte saada.

Armas mees, Rudolwi nõrk keha ei kannaks soldati põlwe wälja, ütles Emiili!

Otse soldati põlwes saab ta oma keha kõwendama, ütles paron, sest liikumine wäljas tuule käes on wäga terve ja saab ta nõrga kehale rammu andma; aga maalrilaua ääres istumine teeb tal ühte enneaegu surma!

Emiili oli wait, sest ta tundis oma meest, et palju wastu waidlemine muidu teda pahaseks teeb ja ometi tema oma õigust käest ära ei anna; siiski ei kautand Emiili oma lootust mitte ära, waid mõtles kindlaste oma poja soowimist aidata lorda saada.

„Ema, nüüd saan ma wist so käest juba üht kindlat otjust,“ ütles Rudolw sisse astudes, (sest paron oli juba toast wälja läinud), „kas isa on juba luba annud, wõi weel mitte?“

„Weel mitte“ armas laps, wastas kurb ema, „so isa peab soldati põlwe kõige enam auu sees, ja on sellepärast wäga kunstmaatri ameti wastane.“

„Alga ema, ma ei tahta koguniste soldatiks saada!“ ütles noormees kindlast. „See hingetu masina olek saaks mind suretama. Wõid sa seda mõelda ema, kui ma homikust õhtuni püsis selgas ja rasked riided ümber teistega reas pean seisma, hüüab keski ülem: „Marss!“ siis peame kõik kui ühekorraga astuma! Kas see ei ole üks lämmataja ja waimu suretaja olek? Sõas, jah seal on iga soldat oma platši peal ja wõib oma wahwust üllesnäidata, siis wõin ka mina oma pinsli nurga wisata, pinsli asemel mõeka peusse wõtta ja sõtta rutata! Alga kes teab millal sõda saab tulema, selleks ajaks teen ma mitu kena pilti walmis, kes mo osawust tulewa põlwe rahwal niisamma üllesnäitawad, kui suurte wäe-härrade wägewad teud.“

Laj' kõik hea olla, mo poeg, ütles Emili, ma ei kauta weel oma lootust mitte ära, ma usun kindlaste, kui isa saab järel mõtelnd, et sinu soowimine saab täidetud. Ta armastab

sind wäga, ta süda on hea ja ma usun, et ta saab sul luba andma. Nüüd ei tohi meie selle asjaga aga mitte nii tihti teda tülitada ja sa pead ta wastu enam järelandja olema ja mitte kõige tema mõtete wastu seisma!

Emiili kõneles wana tohtri härraga ka Rudolwi pärast ja sai selle ka ennaste nõusse sellega, et see tohter pidi paronil Rudolwi nõrgast keharammusest ette rääkima, mis koguniste soldatile ei passi, waid päew päewalt nõrgemaks läheb, kunni wiimaks sureb; nii pidi see wana auus tohtri härra, kui ka raske südamega, ometi lord omma õnne katsuma, mis ka lorda läks, ja isa lubas omma poega Maalri-akadeemiasse saata.

Rudolw sai nüüd warsti Wiini linna Maalri-akadeemiasse saadetud, kus ta jõudjaste edasi läks omas õpimises; sai ta siin üks aasta olnud, tõusis tal himu suurema õpetuse järel, wõttis nõuks ja reisis Itaalia maale Rooma linna.

Tihti kirjutas ta Roomast oma wanematele oma nüüdsest edasisaamisest õpimises ja kiitis ülepea Rooma maalrite kunsti palju täielikumaks kui see Wiinis oli. — Lubas ka warssi oma wanematele ühe omatehtud pildi saata, mis ta käe praegu weel poolel olla, ja ütles ise kirja sees senna juure: „Teie saate endid tõeste selle pildi üle rõõmustama, mis Teie Rudolw Teile saadab!“ Kirjutas ka seda, et ta

nõu olla üht püha Maria pilti teha, mis aga ta mõistus weel ei kannud, nende sõnadega: „Mo waimu ees seisab üks ilus mudel ja ma näen oma waimu filmaga üht püha Maria pildi wormi, kus ta ülewäga ilus ja waga wälja näitab; ka magades olen ma sedasamma unesnäinud, aga ei ole mul weel mitte forda läinud, lõugendi peale pinseldama hakata. West tuleb mul filma, kui ma seda püha pilti maalima hakan ja see mitte sedawiisi mo käre forda ei lähe, kuidas selle pildi lord ja kohus on; aga ometi ütleb mo waimus üks heal, et ma selle pildi pean maalima ja et selle pildi läbi saab mind nüüdse ja järeltulewa sugust väga auustatud!“

Emiili kurwastas ka ennast, Rudolwi häda kaebamise pärast, mis Rudolw oma kunsti õppides tundis ja kahjatses juba seda, et ta mitte oma mehe nõu ei võtnud kuulda ja Rudolwi rügementi teenima ei pannud, kus ta nõrk teha ennast enam oleks liigutada saanud, kelle läbi ta oma terwist oleks kaswatand, sest kroonu teenistus pole mitte nii inimese tapja ja waimu suretaja, kui Rudolw seda mõtles.

Mitte see ainuke mure Rudolwi pärast ei waewanud Emiili südant, waid ka paron, Emiili mees oli haiglane ja jäi päew päewalt haigemaks. „Ma ei saa wist mitte seda aega näha, ütles paron, kus mo poeg juba kuulus kunstmaaler on, ta elab väga kangel meist ja

ei wõi selle peale mõteldagi, et ta isa oma surma-päewa arwab ligi olemad!"

Emiili pidas nõu, Rudolwi kirja läbi ära kutsuda, aga paron trööstis oma kurwa abikaasa oma terwise pärast nende sõnadega: „Ma elan ehk weel üks aasta ja loodan kindlaste Rudolwi weel näha saada; see ei lähe ka kogniste mitte korda, kui sa teda enne aegu ära kutsud, sest mis inimene peale hakkab, seda ta peab ka lõpetama!"

Aga kui rõõmus lewade juba käes oli, oli Rudolwi wanemate majas suur leinamine, sest Rudolwi isa elu küünal oli juba ära kustunud.

Emiili kirjutas warsti oma pojale Rooma linna seda kurwa lugu ja maanitses teda aga hoolega edasi õppida, andis ka surnud isa tahtmist Rudolwile teada, mis ta surma woodi peal weel oli öölnud: „Mis inimene on peale hakanud, seda ta ka lõpetagu!"

Emiili jäi oma kurwa põlwe läbi ka haiglasteks ja wõitles surmaga ligemast aasta otsa, kunni surm ta üle wõimust sai ja Emiili surnukeha külma hauda ta mehhe kõrwa kanneti.

Rudolw oli nüüd wäga kurb oma armsa wanemate surma pärast, seepärast ei reisisind ta weel mitte oma isa=maale, waid jäi weel üheks aastaks Rooma. Ma olen oma isale lubanud, et minust peab üks kuulus kunstmaaler saama ja mo nimi eestulewa sugul

auustamise väärt peab olema, et keski ei tohi
 bölda: Rudolw von Kleefeld oli üks muidu
 wärwi raiskaja! mõtles ta ja lubas oma-
 töötust pidada.

Ta õpis ühe wäsimata hoolega oma kunsti
 juure ja istus vööd ja päewad oma maalri
 laua ääres, mis wäga ta terwise peale käis,
 nii et kui aasta hakas lõpma ka tema terwis
 üsna sant oli.

Oma terwise pärast wöttis ta nüüd nõuks
 oma isamaale reisida ja kui ta jälle paremaks
 saab, Rooma tagasi tulla. Reis sai ette wõe-
 tud ja pea oli tal juba Münkfeni linna tor-
 nid näha. Münkfenis oli ta mõni päew pai-
 gal ja reisis sealt edasi Egeri linna, kuulsa
 terwise-wee kohtade pärast (Franzenbrunnen),
 kus ta ennast parandada tahtis. Aga see aasta
 ei olnud mitte wõimalik senna parandama jää-
 da selle kuulsa hallika pärast, waid ta sai
 tohtritest sealt muiale juhatatud.

„Stfige omale auus paron ühte teist terwise
 wee kohta ja nimelt Marienbadis saab see Teil
 wäga sündlik koht olema, ennast wälja paran-
 dada,“ ütles tohter.

Rudolw wöttis arsti nõu kuulda, ja juba
 teise homiku sõitis ta Marienbadi poole.

Pool teed Egerist Marienbadi poole sõites
 tuli neile üks wäga kena park *) ühe suure ja

*) park tähendab haritud mets.

uhke lossiga vastu. „Kelle pärast on see loss ja kuidas nimetatakse seda?“ küsis Rudolw postipoisi käest.

„Seda nimetatakse R.... lossiks ja on würst M...me jägu. Kõige kuulsam ja kenam loss kõiges Böömi maas, ka kõige suurem härra ei häbene wist mitte siin sees elades;“ noh, würstil võib niisugune olla, naeris postipois ja andis hoostel piitsaga takka.

See wiis neid just kest pargist läbi ja Rudolw soovis üks filmapilk aega ennast seal ilusas parkis jalutada.

„Kas igalüks võib siin ennast jalutada?“ ma ei näe siin kedagi wahti ja wärawad on lahti, küsis Rudolw posti poisilt käest.

„Würst tahab just seda, et wõerad läbi reisiwad siin parkis peaksiwad jalutama,“ ütles posti pois, „ja tihti olen ma wõeraid saksu just seda parki sõitnud waatama.“

So, siis oota üks natuke aega siin wärawas, ma lähen ennast seia parki mõneks minutiks jalutama.“ Üks iseäraline igatsemine tõusis ta sees, ta läks jenna nende kõrge sae-aastaste puude alla, kus ta ühe pingi peale maha istus ja postwanerkert unustades, mõtlema jäi.

Ta mõted töid kõik ta möödaläinud aega ta silme ette ja ka seda Maria pilti. Ta mõtles oma mulla põues hingajate wanemate peale, kelle hauad ta tahtis lasta ülesehitada ja tun-

dis nüüd veel üht südamelikku armastust nende vastu, kus juures pisarad pikamisi ta walge palede üle maha weeresiwad.

Korraga tuli ta filmi ette jälle see kena Maria pilt, ta tõusis üles sealt pingi pealt ja tahtis wanfri juure ruttata, seda pilti lõugendi peal üles sehkendada, sest praegu seisis see nii väga selgeste ta filme ees; edasi minnes nägi ta kaks naesterahvast juttu ajades ta poole tulema, ta mõtles, et need naesterahwad ehk saawad endid ehmatama, kui ta järsku nende vastu läheb, seepärast läks ta jälle nende wana puude alla tagasi.

Need naesterahwad tulid ka sedasamma teed ta poole; kui need ta ligemale said, pani ta seda teist naesterahvast tähele, kes praegu oma finda käest ära wöttis ja kübara paela tagasi sääda tahtis, kus juures ta oma (leieri*) filmade eest ära wöttis.

Aga oh imet! just seesamma nägu, mis Rudolw juba Rooma linnas unes nägi ja teda ta ammu tahtis üles maalida. Ta wöttis julgust, läks nende naesterahwade vastu, teretas neid auupakkikult, kus juures tema peale kaks selged pruuni filma waatasiwad, mis teda otse kui läbi uurida tahtsiwad; ja tõeste oliwad need just needsammad filmad, mis ta omas waimus alati nägi, kõrge walge otsaesine, walfjad pruu-

*) sleier tähendab filmafatte.

nid juukses, purpurpunased morkad ja üks ime lahke olef, kelle üle Rudolw ennast rõõmustas.

Ta lastis ennast põlweli ja palus nende käest alandlikult andeks, et ta kui wõeras reisiija siia parki on julgenud tulla, nende rahu rikkuma.

Need naesterahwad waatasiwad imetlemisega ta otja ja nägivad, et ta üks peene elukombetega pika sirge keha ja wäga ilusa loomu, aga natuke plassfi näuga noormees oli.

„Tõuske üles, mo härra,“ ütles see kena naesterahwas, see on lubatud, et igaiüks ennast siin parkis wõib jalutada ja mo abikaas laseb wõerastele kõige ilusamad kohad oma teenritest weel näidata.

Rudolw ei liigutand weel oma koha pealt, waid palus, kas ta ei wõiks oma sowimist neile ilmutada, mis kui see neist naesterahwaist pidi saama wastu wõetud, |teda wäga õnnelikuks teeks.

„Ka teie sowimine saab, kui see wõimalik täita on, täidetud,“ ütles see ilus naesterahwas, seepärast palun ma teid „tõuske üles.“

Rudolw tõusis üles ja ütles: „See pargi ilu on mind seia ahwatlend mo ameti ehk kunsti pärast.“ Ma olen maaler, rääkis ta edasi ja mo suur palwe on see, et ma palun teid lasta teie pilti äramaalida, mo auustatud proua!

Würsti proua waatas oma sõbra peale,

nagu tahtis ta selle käest nõu küsida; natukesel aja pärast pööris ta ennast jälle Rudolwi poole ja ütles: „Teie soovimist ei wõi ma mitte ilma mo mehe lubata täita,“ seepärast olge nii hea ja tulge minuga seltsis lossi, seal saab mo mees teile õiget otjust andma.

Suure rõõmuga käis ta nende naesterahwatega seltsis kunni lossini, kus würost teda warsti waatama tuli!

„Mo abikaas on mulle teie soovimist rääkind, noormees, ütles pärast teretamist würost, aga kas ma tohin seda loota, et teie selle pildi ka seda wiisi walmis saate tegema, mis otse mo abikaasa sarnane saab olema.“ — Seiamaalet ei ole, kahju küll, wee kessi maaler seda teha osand; mitu on küll katsund, aga ei ole mitte just ta sarnast pilti saanud.

„Suurest auustatud würost, lubage mind kord üht proowi pilti teha, palus Rudolw alandlikult, ma ei taha selle eest mingi sugu maksu, kui ma aga ainult seda tegemise luba teie käest wõiksin sada.“

Ta rääkis nüüd würostile, et ta suurem soovimine üht altari pilti maalida oli, mis ta nime järestulewa sugu rahwale peab meelde tuletama ja tuida ta pea sees juba ammu see plaan walmis on, aga mitte üht õiget passiwat eesküis siamaalet pole olnud. Aga kui ma teie abikaasa peale waatafin, seisib see suur püha pilt juba mo filmade ees walmis, ja ma

wõtsin seda julgust, temaga juttu alustada. — Seda pilti mõtlen ma, kui see walmis saab, oma keiserlikku pealinna ühte suurte kirikusse kinkida, sest ma ei pruugi oma kunsti mitte sellepärast, et ma selle läbi oma igapäewast leiba wõin teenida. Mo isa, paron von Kleefeld on mul nii palju wara järel jätnud, et ma sellega oma kunsttööd ilma hinnata kirikusse wõin walmistada.

„Baron von Kleefeld?“ küsis würst imetledes, „teie isa teenis keiserlikus rügementis, wõttis siis ennast teenistusest lahti, kui ta ühe suure haawa oli saanud, kes teda enam ei lasknud rügementi tagasi tulla; sest ajast jäi ta siis oma mõisa peale elama.

„See on tõsi, kuidas kõigest auustatud würst on rääkinud,“ ütles Rudolw.

„Nenda olen ma teie isa mõne aasta eest tunnud,“ ütles würst, „ja see on mul suur rõõm, selle auustatud mehe pojale ta palwet täita, ja usun, et see pilt, mis teie saate tegema, tõeste täielik saab olema ja palun mulle, kui teie tänuks, üht Copiid *) sest pildist.“

Rudolw lubas rõõmuga würsti soowimist täita ja juba teise homiku hakas Rudolw oma tööga peale.

Suure usinusega maalis Rudolw kõige päewa aja wiitmata, kunni würstina teda õhtu

*) Copie tähendab ses kõnes järel tehtud pilt.

tellis enestega seltsis nabri mõisa võeraspeule tulla, mis Rudolw tänades lubas.

Esimeste päevades kui Rudolw R... lossis tööl oli, kutsuti würst ta ametite pärast kottu ära ja ei tulnud enne koju, kui Rudolw oma tööga juba ammugi valmis oli ja ka see würstist tellitud Copie.

Kui würst koju tuli, oli ta esimene asi seda Copiid vaatama minna. Kui ta senna Copii juure läks, ehmatas ta üsna ära, kui ta oma abikaasa nii täielikult leidis üles maalitud olewad ja Rudolwil kät pakudes ütles ta: „Teie olete noormees üks hea kunstnik, sest teil on see kunst kui sisse loodud ja olete selle pildi nii täielikult maalind, et kui ma ta peale waatan, arwan ta ikka ellama!“

„Peaks see nii tõsi olema, auus härra, ütles Rudolw, aga ma ei tahaks seda mitte uskuda. Seda võldakse: „Ema õnnistus ehitab laste hooned üles, aga isa ärawandumine kisub neid jälle maha!“ Mo isa tahtis, et minust pidi soldat saama ja nägi seda paha meelega, et ma kunstmaalri ametid olin omale walitsend; see mõtte, soldatiks saada, oli mul nii väga meelt wastu, et ma seda mitte kuuldagi ei tahtnud.“

„Missugused imelikud mõtted!“ ütles würst naerdes, „muidugi teada, kui teie auus isa nüüd teid teie kunstis näeks, oleks ta väga rõõmus ja uhke oma poja pärast, kelle nimi väga

kuulus nüüdse ja tulewa põlwe rahwal saab olema. Sellepärast „edasi noormees,“ kõige mahwusega.“

Mõne nädala pärast jättis Rudolw R... lossi ja seda head würsti-wamiili ehk suguseltsi jumalaga ja sõitis ära, ilma würstile teada andmata kuhu. Sest ajast ei kuulnud see würsti-wamiil Rudolwist enam kedagi.

„See on imelik,“ ütles würst ühel talwepäewa õhtul, „et Rudolw von Kleefeld nii wait on ja oma elust midagi teada ei anna. Ma olen ta järel kuuland, aga ei ole ometi teada saanud, kus ta on. Pärast seda kui ta siit ära läks, on ta mõni nädal oma isa mõisa peal elanud, kus ta oma wanemate hauad on lastnud wäga ilusti ülesehitada, on siis mõisa äramüünud ja sest ajast täieste kadund. Wist on ta Staalial maale läinud, aga ta oleks siiski ometi wõinud meile teada anda, kus ta elukoht nüüd on.“

See ilus würsti proua ei rääkind midagi, ohkas tasafeste ja näitas wäga kurb olema.

Kewade hakatuses tuli würsti-wamiil jälle R... lossi tagasi, kes talwel ikka Wiini linnas elasiwad; nendega seltsis tuli ka krahwi proua B., kes würsti proua kõige suurem sõber oli. Tihti mõtles see terane würsti proua, kuidas ta selle noore plassi maalriga parkis oli kokku trehwand ja kes ta ees põlwele parkis oli olnud; ta püü-

dis Rudolwi kül äraunustada, aga ei wõinud seda ometi mitte teha.

Resk juwe kutsusiwad würsti ta ametid kodunt ära Wiini linna; siin oli seekord kunstasjade näitmine, iseäranis kiideti seal kunstnäituses wäga palju ilusaid pilda olema. Würst mõtles ka kunstnäituse peale minna, aga asjade toime- tuse pärast lükkas ta ikka päew päewalt oma kunst- näituses minetut edasi ja peaaegu oleks ta oma lossi tagasi tulnud, ilma et kunstnäituses oleks käinud.

Ühel päewal tuli üks ta sõbradest ta juure, kes ta wastu ütles: olgu mis on würst M..., aga täna peate teie minuga kunstnäituse majasse tulema, ilma et teie oma aega ütlete kasina olema, teie saate seal ühte imelikku ehk õigem wälja bölda teie „abikaasa pilti“ nägema.

„Minu abikaasa pilti?“ küsis würst imet- ledes, see ei wõi koguni wõimalik olla.

Tõeste, mitte kui üks würstina portree*), waid kui suur altari-pilt; seal pildi peal seisab würstina ühe taewaliku auuga pilwede peal, kus ta inglitest ümberpiiratud on.

„Dige tõeste,“ ütles würst, „pean ma tulema waatama, kas see tõeste nii tõsi on, kuidas teie räägite, sest oma film on turingas. Aga kuidas on selle maalri nimi, kes mo abikaasa sedawiisi on maalind?“

*) portree tähendab inimese pilt.

See on seia ajani üks tundmata nimi, aga mis selle pildi läbi väga kuulsaks saab, sest iga pinsli kriips seal pildi peal näitab tema suurt osavust wälja.

„Aga kuidas on ta nimi?“ küsis würst ruttu ja mõtles ise seal küsimise juures, et ta seda nime „Kleefeld“ kuulda saab, sest kes muu kunstmaaler kui paron Kleefeld wõis seda pilti teinud olla.

„See on üks „härra Rudolw,“ kes kaua aega siit eemal on elanud ja keski ei ole tema maalri-kunstist ühtegi kuulnud.“

„Üks härra Rudolw?“ ütles würst järelnõeldes, „see ei ole võimalik! ometi, lähme kord kunstnäituse peale!“

Kui naad senna saali läksiwad, kus pildid oliwad, nägiwad naad kohe seda kohta, kus see Maria pilt ripus, palju waatajatest ümberpiiratud olewad.

Kõik leidis würst tõe olewad, mis ta sõber oli rääkinud, ühest pilwest kantud nägi ta seda püha Mariat, ta teine käsi näitas taewa poole, kus läikiw taewas ennast lahti tegi, ja hulk inglid teda ootasiwad ja teda suure auuga teretasiwad. All roheline maa peal oli hulk rahwast põlweli, kes taewa poole waatasid.

Natuke eemal sest rahwa hulgast oli üks noormees põlwili, kes oma käed taewa poole oli tõstnud ja ta silmad nagu oleks bölnud: oh, wõtta mind enesega oma riiki! Üks mag-

needi wägi nagu näitas seda noort palujat natuke maast ülemale kergitand olewad, nii et ta põlwed just maa külges ei olnud.

Raua aega waatis wüirst üffifilmi seda pilti, see oli tõeste tema abikaas, teda nii suures taewalikus auus nähti seal pildi peal olewad. Need oliwad tema selged pruunid filmad, tema ilusa loodusega käd, tema naeruline suu ja tema süüta lahke nägu. See rõõmus wüirst ei saanud oma himu sest pildi waatamisest täis, kus peal ta kõige armsam maapealne warandus nii suures taewalikus auus näha oli. Aga kui ta omad filmad häliste selle paluja nooremehe peale lõi, hüüdis ta walju healega: „Mo Sumal, see on jo Kleefeld!“ ja ruttu maalri elufortert kuulates, läks ta teda ülesotsima.

Kui ta seda kaugel olewad maalri korterid oli leidnud, tuli tal üks hirmu wärin üle keha, kui ta need inimesed seal majas nii rahutumalt nägi jooksmas; ta küsis Rudolwi korteri järel ja sai trepist üles juhutatud. Kui wüirst just Rudolwi tuppa astus, tuli arst sealt teisest toast ja läks Rudolwi juure, kust wüirst neid sõnu kuulis ütlemad: „Mo lootus on otsas!“ „Mo Sumal, kas härra Kleefeld on surma peal haige?“ küsis wüirst! „Härra Kleefeld on juba surnud,“ ütles arst.

Wüirst ehmatas natuke selle wastuse peale, andis ennast arstile tunda ja palus ennast senna surnu kambri wiia.

Plasfi näuga leidis würst Rudolwi sealt lambrist woodi pealt ja nägi, et arst tõtt oli tale rääkind; sest ta enne seda ei uskund, et Rudolw pidi surnud olema, kui oma silmaga nägi.

Saleda meelega waatas ta seda noort ilust aga wäga lahjaks jäänd surnud ja ennast tohtri ja majaperenaese poole pöördes, palus ta Rudolwi haigust ja surma omale rääkida.

Särra Rudolw oli juba haiglane, kui ta peaaegu ühe aasta eest meile elama tuli, ütles see hea majaperenaene ja ma nomisin teda tihti et ta pidi wahel wälja wärskke luhwti kätte minema jalutama, sest ta tegi maalri tööd kõige päewa ja böse kirjutas oma päewaraamatuse. Ükspäinis tahtis ta seda suurt ilust pilti kunstnäituse ajaks walmis saada ja seeläbi oliwad minu sõnad tuulde räägitud. Aga nüüd ei ole tal ometi kedagi rõõmu sest pildist olnud, rääkis majaperenaene edasi, sest kui see pilt walmis sai, sai ta nenda nõrgaks, et ta toast enam ei kannatanud wälja minna. Aga nii palju kui ma teda palusin, põlgas ta ometi arsti abi. „Mind wõib ainult Jumal aidata,“ ütles ta, kui ma teda nomisin ja andsin tale nõu arsti kutsuda lasta; ja — „ta saab mind aitama!“ oli ta wastus. Maalida ei wõinud ta nüüd mitte enam, aga oma päewa-woi tasku-raamatuse kirjutas ta usinaste; — aga kui ma see homiku ta lambrist tulin, tal homiku sööma tooma, siis istus ta seal laua ääres ja ta pea oli nende kirju-

tatud lehtede peal. Ta on wist jälle öö otsa üfewel istund, mõtlefin ma ja ometegi wiimaks oma kirjutamise juures magama jäänud. „Härra Rudolw,“ hüüdsin ma esiti tasa, siis jälle kõwem ja kui weel wastust ei saanud, läksin ta juure teda äratama; oh sa Sumal, ta ei tõusnud mitte enam üles, sest ta hing oli juba wälja läinud; kõik arsti waew on ilma asjata olnud, keda ma kohe kutsuda lasksin.

Kurwa meelega oli würst seda majapere-naese juttu kuuland, kuidas selle nooremehe käsi oli läinud ja lubas seda muretseda, et Rudolw oma wanemate kõrwa pidi saama maha maetud, pistis selle Rudolwi päewa-raamatu oma tasku, kust seest ta lootis kõik ta elu lugu parem teada saada, pööris ennast weel kord surnu poole ja ütles isteneses: „So südamel on nüüd rahu, keda ilma tuuled on wara maha murdnud, ja saad rahus magama, aga so töö saab so nime nüüdse ja tulewa põlwe rahwal tuntud olema ja kes seda nime „Rudolw“ sealt pildi serwa pealt loeb, see saab tõeste kuulama, kus see suur kunstnik elab, kes nii waimu rohked pilti on maalind. Menda on so soowimine täidetud, sest sinu määlustus ei seisa mitte üksi sinu sõbrade, waid kõige Austria rahwa südames!“

Wagaste jättis würst seda surnu kambert ja oma korterisse tülles, läks ta oma kirjutamise kambri ja keeras ukse lukku ja keelas teda mitte kellegist lasta eksitada.

Tähelpannes luges ta selle nooremehe päewa-raamatu leht lehelt läbi, kas ta ehk kedagi ta elust teada saaks, aga sealt ei leidnud ta mitte sõna Rudolfi elust kirjutatud olevad.

Mis ta leidis sealt päewa-raamatust, olivad osast ta kunstist, osast waimolikust asjust. Wiimati leidis ta üfsikuid lehta sealt raamatu wahelt, kust pealt ta selle nooremehe kurba, aga ometi tõe lugu leidis kirjutatud olevad, selle üle würst ka wäga kurwastatud sai; mis seal lehtede peal seisis, saate pea kuulda.

„Ma olen teda jälle näinud,“ nenda hakaswad ta lehtede peal kirjutatud sõned peale, „ta on mo ligi, aga — ometi oh häda, igaweste kangel! Kaugelt käin ma ta järel ja ta astmised wõin ma kaugelt äratunda.

„Oh, würstina, kõrge taewa kuningana, anna andeks, et maapealne armastus mo süddant so wastu täidab, kui ma so hiilgawa pildi kiriku altari pildiks olen walmistand. Ka oled sa üks puhas ja õige naene, minu südamest armastud würstina!

„Täna oli ta mul nii ligi, et ma ta hingamist kuulda wõisin. Ma seisin teatris ta kõrwas, ta näitas ilma rahuta olevad. Kas tundsid, et ma so ligi olin?

„Ta on Wiinist äraläinud, mo armastatud würstina ja ma elan nüüd sest, et ma oma pildi juures tööd teen ja ta ilu sisse ennast uputan.

„Mo jõud lõpeb päew päewalt enam ära, peaks ma mitte enne surema, kui see pilt valmis saab. Oh mo Sumal, weel nii palju rammu, et oma pinselt wõin tõsta; anna oh Sumal, weel mull nii palju aega, et oma pildi wõin valmis teha, siis wõtta mo waim oma kätte!

„Nüüd on lõpetatud, mo pilt on ülespandud meie suurte kuulsa meistrite piltide wahel ja mina Rudolw pärin oma töö kiitust! — Oh würstina, ka sina wõid seda maalrid tunda, kes seda pilti on teinud ja ehk saab so kena filmadest ka üks pisar minu määllestuseks maha kukkuma, kui sa seda pilti näed! „Ela hästi, mo armas würstina, kes sa kui täht mo filma paistsid!“ — „Oh mo Sumal, ma tänan sind!“

Mõne päewa pärast sõitis würst jälle oma lossi ja jutustas oma abikaasale Rudolwi õnnetumat surma.

„Sa olid tema suurem warandus,“ rääkis würst edasi ja pani Rudolwi päewa-raamatu oma abikaasa ette laua peale ja ütles: „Need lehed saawad seda sulle tunnistama. Armastus sinu wastu murdis ta südant!“

Ma teadsin seda, mo mees, wastas würstina ja andis kurwa südamega kät, walas ise seal juures palju silmapisaraid Rudolwi pärast; kui ka ta suu wait oli, ütlesiwad ta truuid filmad:

„Rahu sinu mullale!“